

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030

Plan zagospodarowania przestrzennego Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta

SPOTKANIE TEMATYCZNE: TURYSTYKA • DZIEDZICTWO KULTUROWE

Gdańsk, 18 września 2014 r.

Anna Łoziak · Hanna Obracht-Prondzyńska
Pomorskie Biuro Planowania Regionalnego

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Raport o stanie zagospodarowania przestrzennego ...

Kluczowe wyzwania polityki przestrzennej

- zrównoważenie struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa
- zapewnienie spójności ekologicznej
- wzrost konkurencyjności przestrzeni
- określenie standardów dostępności do usług publicznych
- stworzenie rzeczywistych podstaw do terytorializacji polityki rozwoju
- ukształtowanie sprawnego, bezpiecznego i efektywnego układu transportowego
- wzrost bezpieczeństwa energetycznego
- zapewnienie bezpieczeństwa i zdolności obronnych państwa

Kluczowe dylematy nowego PZPWP (1)

1. Jaka powinna być zasadnicza rola i funkcja *Planu*, jako dokumentu długookresowego w systemie programowania rozwoju województwa pomorskiego opartego o dokumenty średniookresowe SRWP 2020 i uszczegółowiające ją regionalne programy strategiczne?
2. Jaka rolę ma i może pełnić *Plan* w systemie wdrażania polityki rozwoju?

Można rozpatrywać dwa warianty:

OPCJA 1: Plan „miękkiego oddziaływania” - kontynuacja jego ograniczonej roli i funkcji

OPCJA 2: Plan „rzeczywistej realizacji i koordynacji” - realne kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej województwa

Kluczowe dylematy nowego PZPWP (2)

OPCJA 1:

Plan „miękkiego oddziaływania”

Plan jako elementem systemu regionalnego planowania strategicznego

- mocno osadzony w uwarunkowaniach i wyzwaniach średniookresowych, a słabo w długofalowych;
- brak zasadniczego przełożenia ustaleń i zapisów Planu na wybór przedsięwzięć rozwojowych;

OPCJA 2:

Plan „rzeczywistej realizacji i koordynacji”

- **określa uwarunkowania regionalne realizacji długookresowych i średniookresowych celów rozwoju kraju oraz województwa (formułowanych w SRWP);**
- **określa konieczne i pożądane inwestycje ponadlokalne oraz kryteria przestrzenne wyboru projektów;**

Problematyka i szczegółowość Planu

- mocno rozbudowana diagnoza;
- część projekcyjna słabo „zakotwiczona” w części diagnostycznej;
- obejmuje wszystkie ważne i mniej istotne działania, niezależnie od możliwości ich wdrożenia;
- cele polityki przestrzennej bardziej odpowiadają celom rozwojowym określonym w strategiach i są słabo i niejednoznacznie powiązane z kierunkami zagospodarowania przestrzennego;

- **diagnoza selektywna (zjawiska i procesy mające zasadnicze znaczenie dla kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa);**
- ustala wizję zagospodarowania przestrzennego województwa (pożądaną strukturę funkcjonalno-przestrzenną), która osiągnąta jest w wyniku realizacji **jednoznacznych celów i kierunków polityki** przestrzennego zagospodarowania przy pomocy określonych zasad;

Plan jako instrument koordynacji

- słabo koordynuje realizację inwestycji infrastrukturalnych.
- koordynuje realizację inwestycji ponadlokalnych, a także **wskazuje kolejność ich realizacji**, tak aby na każdym etapie uzyskiwać maksymalne efekty synergii.

Przesądzenia dotyczące nowego PZPWP

WYBÓR OPCJI 2: Plan „rzeczywistej realizacji i koordynacji”

1. Określenie realnej wizji zagospodarowania przestrzennego województwa i polityki przestrzennej realizującej wizję.
2. Przyjęcie polityki przestrzennej jako nadrzędnej wobec programów rozwoju.
3. Uzyskanie podstawy do koordynacji działań inwestycyjnych podejmowanych na poziomie wojewódzkim z działaniami podejmowanymi na innych poziomach zarządzania (etapowanie).
4. Nowy sposób formułowania celów polityki przestrzennego zagospodarowania województwa i wzrost znaczenia wskaźników.
5. Wzmocnienie roli Planu jako aktu kierownictwa wewnętrznego, a także wyrażającego dotąd niesprecyzowane (w SRWP 2020 i systemie jej realizacji) interesy rozwojowe województwa.
6. Wzmocnienie kontekstu otoczenia regionalnego.

Nowa formuła kierunków polityki przestrzennego zagospodarowania województwa

- **USTALENIA** - wiążące dla gmin, a także jednostek organizacyjnych samorządu województwa przy realizacji określonych polityk i zadań;
- **WYTYCZNE** - pożądane z punktu widzenia celów polityki przestrzennego zagospodarowania województwa, ale wymagają podjęcia prac studialnych lub koncepcyjnych (np. koncepcja obwodnicy miasta lub obejścia miejscowości), w tym określenia źródeł finansowania; zalecenia będą uwzględniane przez jednostki organizacyjne samorządu województwa przy planowaniu lub podejmowaniu określonych zadań;
- **REKOMENDACJE** - propozycje działań w zakresie zagospodarowania przestrzennego, na które samorząd województwa nie ma żadnego wpływu, a których realizacja wpisuje się w realizację celów polityki przestrzennego zagospodarowania województwa.

Dotychczasowe działania (2)

Pomorskie Biuro Planowania Regionalnego:

- przygotowano **ogłoszenie MWP** w prasie ogólnopolskiej (Gazeta Wyborcza – z dnia 5.08.2014 r.)
- przygotowano i rozesłano **zawiadomienia oraz obwieszczenia do 506 organów i instytucji** właściwych dla uzgadniania i opiniowania planu województwa
- do **14 listopada br . trwa etap składania informacji i wniosków** do PZPWP i PZPOMT
- przeprowadzono **rozmowy** ze Stowarzyszeniem GOM oraz Forum NORDA, a także Biurem Rozwoju Gdańska i Biurem Planowania Przestrzennego Gdyni **w sprawie prac nad PZPOMT**
- przygotowano **Założenia prac nad nowym PZPWP** (dziś prezentowane)
- w przygotowaniu materiały studialne: m.in.: **Weryfikacja struktury funkcjonalno-technicznej dróg wojewódzkich** (materiał przekazany do konsultacji wewnętrznych SWP), **Studium korytarzy ekologicznych** (materiał na etapie opiniowania przez instytucje ochrony środowiska)
Opracowanie ekofizjograficzne do PZPWP

Harmonogram prac nad nowym PZPWP

L.p.	Nazwa fazy	Rok 2014			Rok 2015				Rok 2016			
		II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
1.	Faza wstępna - prace przygotowawcze											
2.	Prace diagnostyczne, studialne i prognostyczne											
3.	Synteza studiów, diagnoz i prognoz – Wstępny Projekt PZPWP i PZPOMT											
4.	Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko											
5.	Opinie i uzgodnienia oraz opracowanie ostatecznego Projektu PZPWP i PZPOMT											
6.	Uchwalenie planu											

Wytyczne wynikające z zapisów KPZK (1)

- Urbanizacja wsi podlegać powinna **regulacjom** prawno-ekonomicznym **wspomagającym zachowanie dziedzictwa kulturowego** i walorów krajobrazowych, sprzyjającemu zróżnicowaniu przestrzennych układów i form osadnictwa wiejskiego.
- Obiekty Krajowego Systemu Obszarów Chronionych (KSOCh) i pasma korytarzy ekologicznych, obiekty sieci Natura 2000 powinny tworzyć **wspólny system** ochrony przyrody i krajobrazu, zintegrowany z systemem ochrony zabytkowych budowli, zespołów urbanistycznych i ruralistycznych, sylwet miast, pomników historii i parków kulturowych.
- Zintegrowanej ochronie obiektowej powinny podlegać także obszary morskie, zarówno cenne siedliska i łączące je korytarze, jak też krajobrazy podmorskie i **podmorskie dziedzictwo kulturowe. (!!!)**
- Zachowane cenne charakterystyczne krajobrazy kulturowe i obiekty materialnego dziedzictwa kulturowego są wykorzystywane w rozwoju społeczno-gospodarczym, intensywnie wspierając rozwój gospodarek lokalnych.
- Odziedziczone obiekty **muszą pełnić funkcje użytkowe współcześnie nadane**, zgodne z ich potencjałem i wymogami ochrony.
- Ochroną i działaniami promocyjnymi powinien zostać objęty także dorobek **współczesnej architektury i urbanistyki**. Minimalny poziom obiektowy określany przez samorząd regionalny w oparciu o centralnie ustalone jednolite kryteria delimitacji krajobrazów powinien dotyczyć objęcia ochroną przestrzeni wyjątkowej, o cechach symbolicznych, świadczących o tożsamości i rozpoznawalności miejsca w skali kontynentu, kraju i regionu, a także stosowania wobec niej aktywnej polityki przestrzennej, pozwalającej na zachowanie historycznych walorów zwiększających przewagę konkurencyjną regionu i kształtowanie walorów współcześnie nadanych.

Wytyczne wynikające z zapisów KPZK (2)

- Dbłość o obiekty dziedzictwa kulturowego i spuściznę dawnych mieszkańców, wspierając przy tym zachowanie tradycji lokalnych, **sprzyja rozwojowi turystyki** i wspomaga proces identyfikacji tożsamości kulturowej.
- W perspektywie najbliższych dwudziestu lat rola dziedzictwa kulturowego w procesach rozwoju przestrzennego będzie rosła – zwiększanie się zamożności społeczeństwa oraz przekształcenia o charakterze kulturowym będą powodowały wzrost znaczenia rozwojowego zarówno materialnych jak i niematerialnych składników dziedzictwa kulturowego. Ich lokalizacja i umiejętność wykorzystania w procesach rozwoju będzie wpływała pozytywnie na **tok koncentracji gospodarczej, ludnościowej i rangę kultury i turystyki**.
- Wykorzystanie unikalnych zasobów krajobrazu kulturowego i budowanie specjalizacji terytorialnej **sprzyja rozwojowi lokalnych rynków pracy**.
- **Szansą dla rozwoju wielu obszarów wiejskich jest osiągnięcie specjalizacji dzięki wykorzystaniu ich dziedzictwa kulturowego, zasobów przyrodniczych i krajobrazowych.**

Wytyczne wynikające z zapisów KPZK (3)

- W regionalnych systemach winny funkcjonować **nowe rodzaje parków wykorzystujące specyficzne cechy krajobrazu regionów** i unikatowych zasobów, podkreślane przez celowe kształtowanie walorów promujących kulturę regionalną. **Krajobraz ważny dla historii kultury powinien być chroniony w rozwiniętej sieci parków kulturowych i pomników historii.**
- Należy wskazać obszar **Żuław jako unikatowego w skali Europy** regionu o wyjątkowych walorach dziedzictwa kulturowego. *(Z projektu rozporządzenia: Obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym : c) Obszar funkcjonalny szczegółowego zjawiska w skali makroregionalnej: Żuławy)*
- Wzmocnione powinno zostać zarządzanie przestrzenią funkcjonalną poprzez tworzenie nowych struktur o wysokich walorach krajobrazowych i przyrodniczych, ochroną i rewaloryzacją zachowanych obiektów zabytkowych i zespołów ruralistycznych.
- projektu rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie zakresu projektu planu zagospodarowania przestrzennego województw.

Rekomendacje wynikające

z Raportu o stanie zagospodarowania przestrzennego województwa (1)

- Określenie listy zabytków nieruchomych (obiektów, układów przestrzennych zabytkowych, krajobrazów kulturowych), które z uwagi na ponadregionalne znaczenie, duże wartości historyczne, naukowe i artystyczne, znaczenie dla polskiego dziedzictwa kulturowego, świadomości społecznej **mogą zostać uznane za pomnik historii**.
- Weryfikacja listy **potencjalnych parków kulturowych** określonych w PZPWP.
- Określenie sieci **szlaków kulturowych**, jako istotnego elementu spajającego zasoby kulturowe województwa.
- Określenie zgodnie z KPZK obszarów ochrony krajobrazów kulturowych, jako szczególnego typu obszarów funkcjonalnych służących kształtowaniu potencjału rozwojowego, wymagających programowania działań ochronnych (np. **Obszar Żuław i Powiśla, Obszar Krainy w Kratę**).

Wskazanie propozycji obiektów

Wskazanie propozycji obszarów

Inne... jakie?

Rekomendacje wynikające

z Raportu o stanie zagospodarowania przestrzennego województwa (2)

- Określenie **najważniejszych przestrzeni publicznych** posiadających specyficzne dla regionu i jego tożsamości zasoby dziedzictwa kulturowego, wymagających działań rewitalizacyjnych i estetyzujących.
- Określenie listy **współczesnych materialnych obiektów takich jak pomniki, miejsca pamięci, budynki, zespoły budynków i założenia urbanistyczne i krajobrazowe**, które ze względu na swoje walory artystyczne, architektoniczne czy historyczne powinny podlegać ochronie.

Wskazanie propozycji przestrzeni

Wskazanie propozycji obiektów i obszarów

Wymóg wynikający z projektu rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie zakresu projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa.

Konieczność określenia kryteriów doboru...

Dziękuję za uwagę

Pomorskie Biuro Planowania Regionalnego/Oddział w Gdańsku

www.pbpr.pomorskie.eu

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

